شینجیاڭدا مۇناي ـ تابیعي گاز ۇندىرۇ، وڭدەۋ جاعدایى جاقسارىپ كەلەدى

جىل ورتاسىندا سەگىز ئىرى كاسىپ سالاسىنا نازار

□ انار بۇلت \ شینجیاڭ گازەتىنىڭ تىلشىلەرى يۇي جیاڭیان، ما ینیڭ، پراكتیكانت لي جیڭ

مۇناي حیمیا ـــ شینجیاڭ ەكونومیكاسىنىڭ تىرەكتى كاسىپ سالاسى، شینجیاڭ ونەركاسىپ ەكونومیكاسىنىڭ "كوشباسشىسى" دەۋگە بولادى.

الدىڭعى جارتى جىلدا شینجیاڭنىڭ مۇناي ـ تابیعي گاز ۇندىرىسىنىڭ ناتیجەسى ایتارلىقتاي بولدى: شیكى مۇناي ۇنىم مولشەرى 16 میللیون 803 مىڭ 700 تونناعا بولىپ، سایكەس مەزگىلدەگىدەن 3.5% ارتتى؛ تابیعي گاز ۇنىم مولشەرى 21 میلليارد 561 میللیون تەكشەمەتر بولىپ، سایكەس مەزگىلدەگىدەن 2.7% ارتتى. مۇناي ـ تابیعي گاز كاسىپ سالاسى شوعىرلى جەتىلدىرۇدى، زورایتۇدى جەدەلدەتكەن شینجیاڭ مۇناي حیمیا ونەركاسىبى ۇزدىكسىز تۇردە تىزبەكتى ۇزارتىپ، تىزبەكتى تولىقتاپ، تىزبەكتى كەڭەيتىپ، تىزبەكتى كۇشەيتىپ، كاسىپ سالاسى قۇرىلىمى ورنالاسىمىن ونان ارى ساپالىلاندىردى.

اسا تەرەڭدىككە جانە داعدىلى ەمەس كۇيگە شىرۇ تارتتى

تارىم ویپاتى ەلىمىز بویىنشا قۇرلىقتاعى ەڭ ۇلكەن مۇنايلى، تابیعي گازدى ویپات، اسا تەرەڭدىكتەگى مۇناي ـ تابیعي گاز بایلىعىنىڭ شاماسى بۇكىل ەلدەگى ۇلكەن ویپاتتار اراسىندا الدىڭعى ورىندا تۇرادى.

بیىل تارىم مۇناي الابى اسا تەرەڭ قاباتتان مۇناي ـ تابیعي گاز الۋدى جەدەلدەتتى، 3 ـ ایدىڭ 9 ـ كۇنى بۇرعىلانىپ بولعان گولى 3C ۇڭعىماسى ازیاداعى ەڭ تەرەڭ گوریزونتال ۇڭعىما رەكوردىن جاراتتى، بلە ـ شالا 5 ـ ایدىڭ 30 ـ كۇنى ەلىمىزدەگى تۇڭعىش 10 مىڭ مەترلىك علمي بارلاۋ ۇڭعىماسى سانالاتىن شىندي تاكى 1 ـ ئىنومىرلى ۇڭعىماسىن بۇرعىلاۋدى باستادى.

"قازىر تارىم مۇناي الابىنىڭ اسا تەرەڭ قاباتتاعى مۇناي ـ تابیعي گاز ۇنىم مولشەرىنىڭ یەلەگەن سالىستىرماسى تەڭ جارىمىنان اسىپ، جاڭا ارتۇ ۇیەگىنە اینالدى"، ـ دەدى تارىم مۇناي الابى مۇناي ـ تابیعي گاز اشۇ ۇبولمىنىڭ اشۇدى باسقارۇ ۇبولمىنىڭ ورىنباسار باستىعى لي یۇڭ.

تارىم مۇناي الابىنىڭ اسا تەرەڭ قاباتقا شىرۇ تارتۇىمەن بىرگە، سولتۇستىك شینجیاڭداعى جوڭعار ویپاتىنا ورنالاسقان شینجیاڭ مۇناي الابى داعدىلى ەمەس مۇناي ـ تابیعي گاز بایلىعىن بارلاۋ، اشۇعا قاراي اتوي سالدى. قازىرگى ۇاقىتتا دۇنیە جۇزىندەگى ەڭ زور تىعىزدىقتاعى قیىرشقتى تاۋ جىنىستى مۇناي الابى ـــ ماحۇ مۇناي الابى مەن جەمسارى مەملەكەت دارەجەلى قۇرلىقتىق سالانەتىس مۇنايى بویىنشا ۇلگى كورسەتۇ رایونىن اشۇ قۇرىلىسى دابىرالى جۇرىلۇدە.

"بیىل ئىز ماحۇ ئوڭىرىنىڭ 5 میللیون تونناعا، جەمسارى سالانەتىس مۇنايىنىڭ ئىر میللیون 400 مىڭ تونناعا ئونمى بویىنشا ئوندىرىستى ارتتىرۇ سیاقتى جەلىلەس ینجەنەریالاردى تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، گەولوگیالىق قوردىڭ ەكونومیكالىق تۇرعىدا اشۇعا بولاتىن قورعا اینالۇىن ىلگەرىلەتەمىز"، ـ دەدى شینجیاڭ مۇناي الابى اشۇ بستەرى ئىبولىمىنىڭ ورىنباسار دیرەكتورى جاۋ دۇڭ.

كاسىپ سالاسى تىزبەگىن ۇزارتىپ، باسەكەلىك قۇاتتى جوعارىلاتتى

ەتىلەن ـــ ئىر ەلدىڭ مۇناي حیمیا ونەركاسىبىنىڭ داموۇ دەڭگەیىن تارازىلایتىن ماڭىزدى بەلگى. الدىڭعى جارتى جىلدا جۇڭگو مۇنايى مایتاۋ مۇناي حیمیا سەرىكتەستىگى ئىر میللیون 31 مىڭ تونناعا ەتىلەن ئوندىرىپ، سایكەس مەزگىلدەگىدەن 3% ارتتىردى.

ەتىلەندى شیكىزات ەتكەن جۇڭگو مۇنايى مایتاۋ مۇناي حیمیا سەرىكتەستىگى كاسىپ سالاسى تىزبەگىن ۇزارتىپ، مەتاللوسەن سىمولاسى جەلىلەس ونىمدەرىن ئوندىردى. قازىر جۇڭگو مۇنايى مایتاۋ مۇناي حیمیا سەرىكتەستىگى ەل بشىندەگى مەتاللوسەن پولي ەتىلەن جارعاعى ارناۋلى ماتەریالدارىن جەلىلەس وندىرەتىن بىردەن ـ ئىر كاسىپورىن بولىپ، شەتەلدىڭ جوعارى دەڭگەیلى یمپورت ونىمدەرىنىڭ شەگەلدەۋىن بۇزىپ، شیكىزاتپەن ورنىن باستىرۇدى جۇزەگە اسىردى. EZP2010HA ، HPR1018HA سیاقتى مەتاللوسەن جەلىلەس ونىمدەرىنىڭ جالپى ئوندىرىلۇ ـ ساتىلۇ مولشەرى 230 مىڭ تونناعا اسىپ، ەل بشىندە ئىبرىنشى ورىنعا مىقتاپ ورىنقتى.

كاسىپ سالاسى تىزبەگىن ونان ارى ۇزارتىپ، كاسىپورىننىڭ باسەكەلىك قۇاتىن جوعارىلاتۇ ۇڭىشىن، بیىل 6 ـ ایدىڭ 10 ـ كۇنى جۇڭگو مۇنايى قاراماىلى مۇناي حیمیا شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنىڭ جاڭادان قۇرىلعان كسیلول قۇرىلعىسىن كولىكتە سناق ەتۇى ئىساتتى بولدى ئىارى تولىعىمەن ئوندىرۇ نەگىزگى تۇلعالىق جاۋاپكەرشىلىگىن ناقتىلاندىردى. علمي تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزۇ نەگىزىندە، بۇكىل رایوننىڭ 17 میللیون 700 مىڭ مۇ ئىبداي ئوندىرۇ نىسانا ـ مىندەتتىن ئىتۇسرىپ (شینجیاڭنىڭ جازعى استىعى ئىبدایدى نەگىز ەتەدى)، الدىڭعى جىلى تۇسىرىلگەن مىندەتتى جەر اۇدانىمەن سالىستىرعاندا 670 مىڭ مۇ ارتتىردى. اۇتونومیالى رایون جەر ـ جەرمەن «استىق حاۋىپسىزدىگى ۇادەناماسىنا» قول قویىسىپ، استىق ئوندىرىس قۇاتىن جوعارىلاتۇ قىزمەتتىن جوعارى دەڭگەیدە ىلگەرىلەتتى، استىق ئوندىرىس نىسانا ـ مىندەتتىن دارەجە بویىنشا ایماق، اۇدان، اۇىل، قىستاق جانە ناقتى جەر بولىكتەرىنە دەیىن تیاناقتاندىرىپ، جەر ـ جەردىڭ استىق ئوندىرىس قۇاتى نەگىزگى تۇلعالىق جاۋاپكەرشىلىگىن قاتایتتى، ناقتىلاندىردى. بیىل ەمەن ئوندىرۇدى، تولىعىمەن ساتتى.

ساناق ساندى مالىمەتتەرىنە كورسەتىلۇىنشە، الدىڭعى جارتى جىلدا جۇڭگو مۇنايى قاراماىلى مۇناي حیمیا شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى 2 میللیون 976 مىڭ تونناعا شیكى مۇناي وڭدەپ، شیكى مۇناي وڭدەۋ مولشەرى جانە ونىمدەرىن ساتۇ مولشەرى تاریحتاعى تىڭ دەڭگەیدى جاراتتى، جالپى تۇلعالىق ونىمدىلىگى جۇڭگوداعى مۇناي ایرۇ كاسىپورىندارىنىڭ الدىڭعى قاتارىنان ورىن العان.

2022 ـ جىلى 9 ـ ایدا جۇڭگو مۇنایى قاراماىلى مۇناي حیمیا شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى جاڭادان سالعان جىلىنا 150 مىڭ تونناعا اق مایعا سۇتەگىن قوسۇ قۇرىلعىسى وندىرىسكە قوسىلىپ، اق مایدىڭ جىلدىق ئوندىرىس قۇاتى 200 مىڭ تونناعا ساتىعا كۇرت كوتەرىلىپ، ەلىمىزدەگى ەڭ ۇلكەن جوعارى سورتتى اق مای ئوندىرىس بازاسىن قۇردى. "الدىڭعى جارتى جىلدا ئىز 6 ئتۇرلى جوعارى سورتتى اق مای جاڭا ئونىمىن جاڭادان قوستىق، ولار جوعارى دەڭگەیدەگى ازىق ـ تۇلىك دارەجەسىندەگى، ەمدەۇ، ئدارى ـ دارەمەك دارەجەسىندەگى جانە اجارالاندىرۇ بۇیىمدارى دارەجەسىندەگى اق مای ونىمدەرىن قامتىدى". جۇڭگو مۇنایى قاراماىلى مۇناي حیمیا شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنىڭ باس ماماناى لي رۇڭ بىلاي دەدى: بولاشاقتاعى نسانامىز ەل ئىشى بازارىندا یمپورت ەتىلگەن جوعارى دەڭگەیلى اق مایدىڭ ورنىن باسۇدى جەبەۇ.

كەلەلى نسان قۇرىلىستارىن ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتتى

جۇڭگو مۇنایى مایتاۋ مۇناي حیمیا سەرىكتەستىگى مەن جۇڭگو مۇنایى قاراماىلى مۇناي حیمیا شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى شینجیاڭنىڭ مۇناي حیمیا ونەركاسىبى سالاسىندا كاسىپ سالاسى تىزبەگىن ۇزارتقان كاسىپورىن.

بیىل جىل باسىنان بەرى اۇتونومیالى رایوندىق ونەركاسىپ جانە ینفورماتسیالاندىرۇ مەڭگەرمەسى "مۇناي ـ تابیعي گاز ئوندىرۇ، وڭدەۋ كاسىپ سالاسى شوعىرلى جەتىلدىرۇ، زورایتۇ" سىندى داموۇ نسانىنا تىعىز ارقاۋ ەتىپ، مۇناي ـ تابیعي گاز وندىرەتىن كاسىپورىندارىنىڭ قوردى مولایتىپ، ئوندىرىستى ارتتىرۇىن ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتىپ، الكەن، ارەن كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ داموۇ دەڭگەیىن ئتۇیىندى تۇردە جوعارىلاتىپ، مۇناي حیمیا ونەركاسىبىنىڭ كەلەلى نسانداري قۇرىلىسىن جەدەل ىلگەرىلەتىپ، كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ ۇزارتۇىن، تىزبەكتى تولىقتاۇىن، تىزبەكتى كۇشەيتۇىن بەلسەندى ىلگەرىلەتىپ، شینجیاڭنىڭ مۇناي، مۇناي حیمیا كاسىپ سالاسى قۇرىلىمىنىڭ ورنالاسىمىن ونان ارى ساپالىلاندىردى.

جاڭا ەنەرگیالى اۇتوكولىكتەردىڭ جالپىلاسۇىنا ىلەسە، بولاشاقتا بەنزین، دیزەل تۇتىنۇ بىرتىندەپ باسەڭدەي تۇسەدى. جاڭا تۇتىنۇ اۇقىمىنا ۇیلەسۇ ئۇشىن، قازىرگى ۇاقىتتا شینجیاڭنىڭ مۇناي ایرۇ كاسىپورىندارى "وڭدەلگەن مۇنایدى ازایتىپ، حیمیالىق بۇىمدارىدى كوبەیتۇ" جۇمىستارىن بستەپ، تىزبەكتى ۇزارتۇ، تىزبەكتى تولىقتاۇ، تىزبەكتى كەڭەیتۇ، تىزبەكتى كۇشەیتۇ ارقىلى مۇناي ونەركاسىبى قۇن تىزبەگىنىڭ دەڭگەیىن كوتەردى.

"شیكى مۇنایدى وڭدەپ بەنزین مەن دیزەلگە، اۇیاتسیا كەروسینىنە اینالدىرۇ مۇناي ایرۇدىڭ ەڭ تومەنگى دەڭگەیى، ۇستەمە قۇنى ۇزاعاندا 50% ـــ 20 دەیىن عانا جوعارىلایدى، ال شیكى مۇنایدان ەتىلەن، پروپیلەن، تالشىق سیاقتىلاردى جاساۇ ۇستەمە قۇندى 20 ـــ 3 ەسە جوعارىلاتادى"، ـ دەدى جۇڭگو مۇناي داشۇەسى (بەیجیڭ) قاراماىلى مەكتەپ رایونى ونەركاسىپ شۇەیۇانىنىڭ پروفەسسورى گو شۇیچیاڭ.

سوڭعى جارتى جىلدا اۇتونومیالى رایوندىق ونەركاسىپ جانە ینفورماتسیالاندىرۇ مەڭگەرمەسى شینجیاڭ جۇڭكۇن حیمیا ونەركاسىبىنىڭ تابیعي گازدان جىلىنا 600 × 2 مىڭ تونناعا ەتىلەن گلیكول جاساۇ نسانى، شینجیاڭ ۇیگرۇي بیولوگیالىق علىم ـ تەحنیكاسىنىڭ جىلىنا 240 مىڭ تونناعا پولي ەستەر تۇرىندەگى بیولوگیالىق ىدىرایتىن سمولا ئوندىرۇ نسانى، یۇ جاڭا ماتەریالىنىڭ جىلىنا 720 مىڭ تونناعا ایرماشىلىقتاندىرىلعان پولیمەر جاڭا ماتەریالدارىن ئوندىرۇ نسانى، شینجیاڭ جۇڭتاي جینحۇي علىم ـ تەحنیكاسىنىڭ جىلىنا 300 مىڭ تونناعا BDO (1، 4 ـ بۇتادیول) ئوندىرۇ نسانى سیاقتى مۇناي حیمیا ونەركاسىبى كەلەلى نساندارىنىڭ بیىل وندىرىسكە قوسلۇىن بەلسەنە ىلگەرىلەتىپ، مایتاۋ مۇناي حیمیاسى تارىم جىلىنا ئىبر میللیون 200 مىڭ تونناعا ەتىلەن ئوندىرۇ 2 ـ مەرزىمدىك نسانى، جۇڭگو مۇناي حیمیاسى تاحى مۇناي ایرۇى میللیون تونناعا شیكى مۇناي بۇىن ىدىراتىپ، ەتىلەن جاساۇ سیاقتى نسانداردى مەملەكەتتىڭ «مۇناي حیمیا كاسىپ سالاسى پلانىن ورنالاسترۇ جوبالىسنا» ەڭگىزۇ قىزمەتىن زور كۇشپەن ىلگەرىلەتىپ، شینجیاڭنىڭ الكەن، ارەن كاسىپ سالاسى تىزبەگىن ونان ارى ۇزارتا تۇسەدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ئىبزدىڭ قاي ـ قاشان دا حالقتى كوڭىل تورىنە قویىپ، زورلىقتى كۇش لاڭكەستىككە قاتاڭ سوققى بەرىپ، حالىق تۇرمىسى بستەرىن ۇزدىكسىز دامىتىپ، ەكونومیكانىڭ جوعارى ساپالى داموۇىن جەدەل ىلگەرىلەتىپ، جۇمىستاندىرىپ، كىرىستى ارتتىرۇدى قۇلشىنا جەبەۇىمىزدىڭ ئوزى ئار ۇلت حالقىنىڭ انىعۇرلىم تاماشا تۇرمىس كەشىرۇىنە مۇمكىندىك جاساۇ ئۇشىن بولىپ تابىلادى. ەلشىلەر وسى رەت ساپارلاي كەلىپ، شینجیاڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعىن ساقتاۇ، ەكونومیكانىڭ داموۇىن ىلگەرىلەتۇ، ۇلتتاردىڭ بىرتىماعىن، جاراسىمدىلىعىن جەبەۇ، ئدىنى سەنىم ەركىندىگىن قامتاماسىز ەتۇ سیاقتى جاقتاردا قولدانعان شارالارى مەن قول جەتكىزگەن تابىستارىن ئوز كوزدەرىمەن كوردى، شینجیاڭ جوننىدە تىڭ تانىما یە بولاتىندىعىنا، حالقارالىق قوعامنىڭ دا كوپشىلىك ارقىلى ناعىز شینجیاڭدى اناعۇرلىم ىشكەرىلەي تۇسىنەتىندىگىنە سەنەمىن. كوپشىلىكتىڭ جۇڭگونىڭ شینجیاڭىمەن تىلدەسۇدى، بایلانىستى كۇشەیتىپ، ئوز ەلدەرىنىڭ جۇڭگونىڭ شینجیاڭىمەن اۇىس ـ كۇىستى ۇزدىكسىز كەڭەیتۇى، سەلبەستىكتى تەرەڭدەتۇى ئۇشىن رولدارىن بەلسەنە ساۇلەلەندىرۇىن شىن نقىلاسىپەن قارسى الامىن.

ەلشىلەر ۇیىرمەسىنىڭ باستىعى، دومینیكانىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلشىسى چارلز مىنانى ئبىلدىردى: شینجیاڭنىڭ داموۇ ۇزگەرىستەرىن ئوز كوزىمىزبەن كورىپ، جۇڭگو كومۇنیستىك پارتیاسىنىڭ شینجیاڭدى پارمەندى قولداۇى مەن حالقتىڭ تۇرمىسىن جاقسارتۇعا دەگەن بەلسەندى قۇلشىنىستارىن تەرەڭ سەزىندىك. جۇڭگو حالقتى وزەك ەتكەن داموۇ یدەیاسىنا تاباندى بولىپ، ەكونومیكانىڭ، قوعامنىڭ داموۇىن ىلگەرىلەتۇدە وراسان زور تابىستارعا قول جەتكىزىپتى، حالىق تۇرمىسى ایرىقشا جاقسارىپتى ئارى تولىق ۇقق ـ مۇددەدەن جانە ەركىندىكتەن یگىلىكتەنىپتى، بۇل ۇیرەنۇگە تاتیتىن ۇلگى. لاڭكەستىك پەن ۇشقارىلىق ـــ بۇكىل ادامزاتتىڭ ورتاق جاۇى. باتىس مەدیالارى ۇزدىكسىز ویدان قیىستىرىپ، وسەك ـ ایاڭ تاراتىپ، شینجیاڭ ماسەلەسىن دابىرالدى، ماقساتى شینجیاڭدى قۇرال ەتۇ ارقىلى جۇڭگونىڭ داموۇىن تەجەۇ. شینجیاڭ ماڭىزدى ستراتەگیالىق ورىنعا یە، ئار ەلمەن سەلبەستىك ئورىسى كەڭ، "ئبىر بەلدەۇ، ئبىر جول" قۇرىلىسىندا ماڭىزدى رول اتقارادى.

ساموانىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلشىسى مارینەر مىنالاردى ئبىلدىردى: شینجیاڭ وقۇ ـ اعارتۇ، ەمدەۇ، تۇرعىن ئۇي سیاقتىلاردى قامتاماسىز ەتۇ جاعىندا وراسان زور قۇلشىنىس جاساپ، ۇلتتاردىڭ مادەنیەتىن بەلسەندى قورعاپ جانە جالعاستىرىپ، لاڭكەستىككە قارسى تۇرىپ، ورنىقتىلىقتى قورعاۇدى پارمەندى ورىستەتىپ، بەیبىتشىلىكتى، گۇلدەنىپ ـ كوركەیۇدى ساقتادى. بیىرمانىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلشىسى دیڭ ماۇرۇي مىنانى ئبىلدىردى: جۇڭگو كومۇنیستىك پارتیاسىنىڭ باسشىلىعىندا، شینجیاڭنىڭ قالالارىنىڭ، اۇىل ـ قىستاقتارىنىڭ داموۇى تەزدەپ، حالقتىڭ تۇرمىسى ۇزدىكسىز جاقسارىپ، قوعامنىڭ جاراسىمدىلىعىن، ورنىقتىلىعىن، ەكونومیكانىڭ گۇلدەنىپ ـ كوركەیۇىن، داموۇىن، ۇلتتاردىڭ بىرتىماعىن، جاراسىمدىلىعىن ئساتتى جۇزەگە اسىرىپتى، كوپتەگەن باتىس مەدیالارىنىڭ حابارلاۇىمەن مۇلدە باسقاشا بولىپ شىقتى. جاسىل ئمۇیىس ارالدارىنىڭ جۇڭگوداعى باس ەلشىسى دوروساریو مىنانى ئبىلدىردى: شینجیاڭنىڭ داموۇ تابىستارى جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ حالقتىڭ قۇت ـ ىرىسىن قۇلشىنا ارتتىرۇداعى اۇەلگى وىن ایگىلەدى، جاسىل ئمۇیىس ارالدارى مەن جۇڭگونىڭ قارىم ـ قاتىناسىنىڭ داموۇىن قۇلشىنا جەبەپ، ەكى جاقتىڭ حالقىن اناعۇرلىم ویداعداي باقىتقا كەنەلتەمىز. كولۇمبیا ـ نىڭ جۇڭگوداعى باس ەلشىسى كابرەرا مىنانى ئبىلدىردى: "شینجیاڭ جاقسى جەر" ەكەندىگىن تەرەڭ سەزىندىم، كولۇمبیا ـ نىڭ جۇڭگو شینجیاڭىمەن اناعۇرلىم بایاندى بایلانىس ورناتۇىن جەبەپ، ەكى جاقتىڭ ئار سالاداعى سەلبەستىكتى كۇشەیتۇىن، ئوزارا دوستىقتى نعایتۇىن كوپ ارنامەن جەبەۇدى ئۇمىت ەتەمىن. نیكاراگۇانىڭ جۇڭگوداعى باس ەلشىسى كامپبەلل مىنانى ئبىلدىردى: شینجیاڭنىڭ بەیبىت، گۇلدەنىپ ـ كوركەیگەن كورىنىسى، ئار ۇلت حالقىنىڭ باقىتتى تۇرمىسى ـــ سوتسیالیستىك جۇڭگونىڭ حالقتى وزەك ەتۇگە تاباندى بولعاندىعىنىڭ بەینەسى. باتىس مەدیالارىنىڭ وسەك ـ ایاڭ شعارعان جانە تاراتقان ارەكەتىن ایىپتاپ، جۇڭگونىڭ قوعامنىڭ ورنىقتىلىعى مەن ۇلتتاردىڭ بىرتىماعىن قورعاۇ شارالارىن قولدایمىن. یراننىڭ جۇڭگوداعى باس ەلشىسى باحتیار مىنانى ئبىلدىردى: یران مەن جۇڭگونىڭ دوستىعى اردان جالعاسقان، ەكى ەل قارىم ـ قاتىناسى ۇزدىكسىز دامىپ، تىڭ دەڭگەیگە كوتەرىلۇدە. شینجیاڭ یران مەن جۇڭگونىڭ سەلبەستىگىندە ماڭىزدى ورىندا تۇرادى، یران جۇڭگونىڭ شینجیاڭىمەن دوستىق قارىم ـ قاتىناسىن دامىتۇعا ایرىقشا ئمان بەرەدى، شینجیاڭىمەن نەگىزدىك قۇرىلعىلار، ەكونومیكا ـ ساۇدا، مادەنیەت، جاڭا ەنەرگیا سیاقتى سالالارداعى ناقتى سەلبەستىكتى ونان ارى كۇشەیتەدى. پاكىستاننىڭ جۇڭگوداعى ەلشىلگىنىڭ كشى ەلشىسى یززاز مىنانى ئبىلدىردى: شینجیاڭ ـــ جۇڭگو ـ پاكىستان ەكونومیكا ئدالىزىنىڭ باستالعان جەرى، پاكىستان جۇڭگونىڭ شینجیاڭىمەن لاڭكەستىككە سوققى بەرۇ، ەكونومیكانىڭ داموۇىن جەبەۇ سیاقتى سەلبەستىكتەردى كۇشەیتىپ، گۇلدەنىپ ـ كوركەیۇدى، داموۇدى بىرگە جۇزەگە اسىرادى. وزبەكستاننىڭ جۇڭگوداعى ەلشىلگىنىڭ كشى ەلشى ساناتىنداعى كەڭەسشىسى تۇرسىنوۋ مىنانى ئبىلدىردى: وزبەكستان مەن جۇڭگونىڭ شینجیاڭى سەلبەستىگىنىڭ داموۇىنا تولىق سەنىمدىمىن، "ئبىر بەلدەۇ، ئبىر جولدى" بىرگە قۇرۇدى ارقاۇ ەتىپ، ەكى جاقتىڭ سەلبەستىكتى تەرەڭدەتۇىن بەلسەندى جەبەیمىن.

بەلورۇسسیانىڭ، ورتا افریكانىڭ، كونگونىڭ (برازاۇیل)، لیبەریانىڭ، قازاقستاننىڭ، موڭعۇلیانىڭ، پەرۇدىڭ، مالایزیانىڭ، ازەربایجاننىڭ، مەكسیكانىڭ، وڭتۇستىك سۇداننىڭ، بوتسۋانانىڭ، ەگیپەتتىڭ، گۇینەیانىڭ، اراب بىرىككەن امىرلىگىنىڭ، سۇرینامنىڭ جۇڭگودا تۇراتىن ەلشىلەرى جانە ەلشىلىك قىزمەتكەرلەرى كەزدەسۇگە قاتىناستى.

چىن ۇیجۇن، ەلزات احمەتجان، ابدۇرىقىپ ئتۇمۇرنیاز، سىرتقى بستەر مینیسترلىگىندەگى قاتىستى جولداستار، اۇتونومیالى رایوننىڭ قاتىستى تاراۇلارىندا كەزدەسۇگە قاتىناستى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ئىسلام ئدىنىنىڭ سوتسیالیستىك قوعامعا ۇیلەسۇىن ىلگەرىلەتتىك. نازارۇدین ۇلكەن یمام جاپىاي قۇرەمتەكە یە بولعان بىلىكتى ئدىني وقىمىستى، وسى رەتكى ەكسكۇرسیا، ساپار ارقىلى شینجیاڭنىڭ تىنىش، بەرەكەلى، گۇلدەنىپ، دامىعان شىنایى جاعدایىن ئوز باسىنان سەزىنىپ، شینجیاڭدا ئىسلام ئدىنى داموۇىنىڭ قازىرگى جاعدایىن تەرەڭ ئتۇسىندى، بۇل ئىسلام دۇنیەسىنىڭ جۇڭگونىڭ شینجیاڭى جوىنندەگى وبیەكتیۋ دۇرىس تانىمىن كۇشەیتۇگە سەپتىگىن تیگىزدى. ۇلكەن یمامنىڭ ۇنەمى شینجیاڭعا كەلىپ ساپاردا بولىپ، اۇىس ـ كۇیىس جاساپ، یندونەزیا مەن حالقارالىق قوعامنىڭ شینجیاڭنىڭ ەكونومیكا، قوعام، ۇلت، ئدىن، ادامدىق ۇقىقتى قامتاماسىز ەتۇ سیاقتى جاعدایلارىن ونان ارى ئتۇسىنۇدىن جەبەپ، جۇڭگو شینجیاڭنىڭ یندونەزیامەن اۇىس ـ كۇیىستى، سەلبەستىكتى تەرەڭدەتۇىنە جەبەۇشىلىك ەتۇىن ئۇمىت ەتەمىن.

نازارۇدین جۇڭگو شینجیاڭنىڭ بقلاستى كۇتىپ العاندىعىنا جانە جان ـ جاقتى ورنالاسترۇ جاساعاندىعىنا العىس ایتتى. ول مىنالاردى ئبىلدىردى: جۇڭگونىڭ شینجیاڭنا 2 ـ رەت كەلىپ، زور داموۇشىلىقتار مەن وزگەرىستەردى كوردىم، ئار ۇلت حالقىنىڭ جۇزدەرىنەن شاتتىق كۇلكىسى ەسەدى، بۇل ماعان تەرەڭ اسەر قالدىردى. شینجیاڭنىڭ تاياۇ جىلدارداعى بەرى كورنەكتى تابىسقا قول جەتكىزۇدەگى تاجرىبەلەرى، ادىستەرى ۇیرەنۇگە جانە ۇلگى الۇعا تاتیدى. جۇڭگو مادەنیەتى ەجەلدەن ادامدى نەگىز ەتۇدى دارىپتەیدى، جۇڭگونىڭ ومىرگە قۇرمەت ەتەتىن، ادامدىق قاسیەتكە قۇرمەت ەتەتىن ئداسۇرى ۇزاق تاریحقا یە، ایتىلمىس شینجیاڭ "ئناسىل جویدى" دەگەن وسەك ـ ایاڭ ادامدى یلاندىرا المایدى. ئدىني قایراتكەرلەردىڭ دىنگە سەنەتىن بۇقارانى جەتەكتەپ، ولارعا قىزمەت ەتىپ، ئىسلام ئدىنىنىڭ اقاۇسىز داموۇىن جەبەۇ جاۇاپكەرشىلىگى بار. یندونەزیا مەن حالقارالىق قوعامنىڭ شینجیاڭنىڭ ەكونومیكا، قوعام، ۇلت، ئدىن، ادامدىق ۇقىقتى قامتاماسىز ەتۇ سیاقتى جاعدایلارىن ونان ارى ئتۇسىنۇدىن جەبەپ، جۇڭگو شینجیاڭنىڭ یندونەزیامەن اۇىس ـ كۇیىستى، سەلبەستىكتى تەرەڭدەتۇىنە جەبەۇشىلىك ەتۇىن ئۇمىت ەتەمىن.

چىن ۇیجۇن، ەلزات احمەتجان، ابدۇرىقىپ ئتۇمۇرنیاز، سىرتقى بستەر مینیسترلىگىندەگى قاتىستى تاراۇلارىندا جاۇاپتى جولداستار، یندونەزیا یستیحلا مەشىتىنىڭ قاتىستى ادامدارى قاتارلىلار كەزدەسۇگە قاتىناستى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ئبیداي ەگەتىن ئبىر میللیون 300 مىڭنان استام وتباسىنا تىمدىلىك جەتكىزىپ، شارۇالاردىڭ استىق ەگۇ تابىسىن بار كۇشپەن قامتاماسىز ەتتى. سونىمەن بىرگە بۇكىل رایوندىعى مەملەكەت دارەجەلى 43 استىق ەگەتىن ئرى اۇدانعا ورتالىق قازىنا سىلىق قاراجاتىنان 910 میللیون یۇان تاراتىپ، استىق ەگەتىن ئرى اۇداندارىدى استىق كاسىپ سالاسىنىڭ داموۇىن جەدەلدەتۇگە شابىتتاندىردى.

جەر اۇدانىن كەڭەیتۇ جاعىندا، شینجیاڭ استىق ئوندىرىس قۇاتىن جوعارىلاتۇ ارەكەتىن ارقاۇ ەتىپ، استىق ەگىلەتىن جەر اۇدانى، ئونىم مولشەرى سیاقتى باعالاۇ كورسەتكىشتەردىڭ استىق حاۋىپسىزدىگىن باعالاۇداعى قۇنىن، سالماعىن جوعارىلاتىپ، ئار دارەجەلى پارتیا جانە ۇكىمەت ورىندارىنىڭ استىق ئوندىرۇ نەگىزگى تۇلعالىق جاۇاپكەرشىلىگىن ناقتىلاندىردى. علمي تەكسەرۇ ـ زەرتتەۇ جۇرگىزۇ نەگىزىندە، بۇكىل رایوننىڭ 17 میللیون 700 مىڭ مۇ ئبىداي ئوندىرۇ نىسانا ـ مىندەتتىن ئتۇسىرىپ (شینجیاڭنىڭ جازعى استىعى ئبىدایدى نەگىز ەتەدى)، الدىڭعى جىلى تۇسىرىلگەن مىندەتتى جەر اۇدانىمەن سالىستىرعاندا 670 مىڭ مۇ ارتتىردى. اۇتونومیالى رایون جەر ـ جەرمەن «استىق حاۋىپسىزدىگى ۇادەناماسىنا» قول قویىسىپ، استىق ئوندىرىس قۇاتىن جوعارىلاتۇ قىزمەتتىن جوعارى دەڭگەیدە ىلگەرىلەتتى، استىق ئوندىرىس نىسانا ـ مىندەتتىن دارەجە بویىنشا ایماق، اۇدان، اۇىل، قىستاق جانە ناقتى جەر بولىكتەرىنە دەیىن تیاناقتاندىرىپ، جەر ـ جەردىڭ استىق ئوندىرىس قۇاتى نەگىزگى تۇلعالىق جاۇاپكەرشىلىگىن قاتایتتى، ناقتىلاندىردى. بیىل شینجیاڭنىڭ جازعى استىق ەگىلەتىن جەر اۇدانى 18 میللیون 164 مىڭ مۇعا جەتىپ، الدىڭعى جىلداعىمەن سالىستىرعاندا 792 مىڭ مۇ ارتىپ، بۇكىل ەلدەگى جازعى استىقتىڭ ارتقان جەر اۇدانىنىڭ 67.2%ىن یەلەپ، جەر اۇدانىنىڭ ارتۇ مولشەرى بۇكىل ەل بویىنشا 1 ـ ورىندا تۇردى.

بىرلىك ئونىمدى جوعارىلاتۇ جاعىندا، شینجیاڭ علىم ـ تەحنیكانىڭ اۇىل شارۇاشىلىعىندا ئونىمدى ارتتىرۇدى جەتەكتەۇ رولىن تولىق كادەگە جاراتىپ، وسى زامانعى اۇىل شارۇاشىلىعى كاسىپ سالاسى تەحنیكا جۇیەسىن ورناتىپ، ئبیداي باس عالىمىن، جۇمىس ورنىنداعى عالىمدى جانە امبەباپ تاجرىبیە پۇنكتىن بەلگىلەپ، تۇیىندەردە تۇرىپ، اۇماقتى كوتەرەگە الىپ، بایلانىس جاساۇ مەحانیزمىن ورناتىپ، الدىڭعى شەپكە بارىپ، جەر ـ جەردىڭ استىق وندىرىسىندەگى ئتۇرلى مىندەتتەردى تیاناقتاندىرۇىن ویداعداي یگەرۇىنە جەتەكشىلىك ەتىپ، ئبیدایدىڭ ئونىم مولشەرىن ارتتىرۇعا پارمەندى تەحنیكالىق تىرەك ازىرلەدى. تاعى جاسىل، جوعارى ئتۇسمدى، جوعارى ئونمدى بولۇ ارەكەت نسانداردىن ۇیمداستىرىپ اتقارىپ، ئبیدایدىڭ بىرلىك ئونىم مولشەرىن ارتتىراتىن 5 اۇدان بەلگىلەپ، تیپتىك، ۇلگىلىك، جەتەكتەۇ رولىن ساۇلەلەندىرىپ، بۇكىل رایوننىڭ ئبیداي ئونىم مولشەرىن كەڭ كولەمدە، بىركەلكى ارتتىرۇىن جەبەدى. ساندى مالىمەتتەردە كورسەتىلۇىنشە، بیىل شینجیاڭنىڭ جازعى استعىنىڭ بىرلىك ئونىم مولشەرى مۇىنا 386.1 كیلوگرامعا جەتىپ، الدىڭعى جىلداعىمەن سالىستىرعاندا مۇىنا 8.9 كیلوگرام ارتىپ، بۇكىل ەلدىكىنەن مۇىن